

Lietuvos Respublikos diplomatinų atstovybių JAV
AKTUALIOS EKONOMINĖS INFORMACIJOS SUVESTINĖ
 2026 m. vasario mėn.

Bendra ekonominė informacija	
BVP. Naujausi duomenys rodo, kad JAV ekonomika toliau auga, tačiau augimo tempas lėtėja. JAV Ekonominės analizės biuro duomenimis, 2025 m. ketvirtąjį ketvirtį JAV BVP augo apie 1,4 % metiniu tempu, tai yra gerokai lėčiau nei 4,4 % augimas trečiąjį ketvirtį. Per visus 2025 metus ekonomika išaugo maždaug 2,2 %, o augimo sulėtėjimą lėmė metų pabaigoje silpnėjęs vartojimas ir eksportas. Nepaisant lėtėjimo, ekonomikos augimą vis dar palaiko atsparios vartotojų išlaidos ir aktyvus paslaugų sektorius, todėl tikimasi, kad 2026 m. JAV ekonomika toliau augs, nors ir nuosaikesniu tempu.	Bureau of Economic Analysis
Infliacija. JAV vartotojų kainų augimas sausį išliko nuosaikus: vartotojų kainų indeksas (VKI) padidėjo 0,2 % per mėnesį ir 2,4 % per metus, palyginti su 2,7 % metine infliacija gruodį. Didžiausią įtaką mėnesio augimui turėjo būsto kainos, kurios pakilo 0,2 %, taip pat maisto kainos, išaugusios 0,2 % (įskaitant 0,2 % maisto namuose ir 0,1 % maitinimo ne namuose), tuo metu energijos kainos per mėnesį sumažėjo 1,5 %. Bazinė infliacija (neįskaitant maisto ir energijos) sausį padidėjo 0,3 %, o per metus – 2,5 %, indikuodama išliekanti kainų spaudimą paslaugų sektoriuje, įskaitant medicinos paslaugas, skrydžius ir asmenines paslaugas. Per pastaruosius 12 mėnesių maisto kainos padidėjo 2,9 %, o energijos kainos sumažėjo 0,1 %.	Bureau of Labor Statistics
Darbo rinka. JAV darbo rinka išlieka iš esmės atspari, nors ryškėja nuoseklaus lėtėjimo požymiai. Pirminių paraiškų dėl bedarbio pašalpų skaičius sumažėjo iki maždaug 206 tūkst., išlikdamas arti istorinių žemumų, o tai rodo, kad atleidimų mastas tebėra ribotas. Sausį ekonomika sukūrė apie 130 tūkst. naujų darbo vietų, o nedarbo lygis sumažėjo iki 4,3 %. Vis dėlto įdarbinimo tempas, palyginti su praėjusiais metais, lėtėja, darbo pasiūlymų skaičius mažėja, o kelios didelės bendrovės paskelbė apie didelio masto atleidimus, todėl darbo rinka pereina į lėtesnio augimo fazę.	Bureau of Labor Statistics
„Walmart“ – JAV mažmeninės prekybos tinklas, aptarnaujantis apie 90 % JAV namų ūkių ir generuojantis daugiau nei 650 mlrd. JAV dolerių metinių pajamų, yra vienas patikimiausių JAV ekonomikos rodiklių, turinčių unikalią galimybę realiu laiku stebėti vartotojų elgseną. Naujausios bendrovės prognozės rodo, kad ekonominis augimas išliks, tačiau lėtės, o vartojimo struktūra keičiasi: nors būtiniausių prekių, ypač maisto, pardavimai išlieka stabilūs, paklausa nebūtinoms prekėms silpnėja dėl vis dar aukštų skolinimosi kaštų ir ankstesnės infliacijos poveikio. Bendrovė pažymi, kad pirkėjai vis dažniau renkasi pigesnius prekių ženklus ir perka mažesnius kiekius, o tai rodo, jog vidaus vartojimas — sudarantis apie 70 % JAV BVP — tampa vis netolygesnis. Atsargios „Walmart“ prognozės dėl ateities pelno indikuoja, kad JAV ekonomika auga, tačiau pereina į lėtesnio augimo fazę.	

<p>Įperkamas. Vasarį paskelbtos apklausos duomenys rodo, kad daugumai amerikiečių sveikatos priežiūra, nauji automobiliai ir nauji būstai atrodo neįperkami. Dauguma teigia galintys sau leisti tik būtinas išlaidas, tokias kaip būsto išlaidos, maisto produktai, komunaliniai mokesčiai ir kuras. Tačiau didelė dalis žmonių, nepriklausomai nuo pajamų lygio, sako, kad negali sau leisti didesnių išlaidų ir prabangos dalykų, pvz. savaitės trukmės atostogų. ~53 proc. suaugusiųjų teigia turintys tik tiek pinigų, kad galėtų išlaikyti savo dabartinį gyvenimo lygį — beveik tiek pat, kiek prieš metus. Tuo metu maždaug pusė ar daugiau respondentų sako, kad pinigų laisvalaikiui, pvz. vakarienei restorane, atostogoms ar naujam automobiliui, neturi.</p>	<p>Washington Post</p>
<p>Muitai. 2026 m. vasario 20 d. JAV Aukščiausiasis Teismas 6 prieš 3 balsų dauguma panaikino prezidento D. Trumpo įvestus plataus masto muitus, nusprendęs, kad 1977 m. Tarptautinių nepaprastųjų ekonominių galių įstatymas (IEEPA) nesuteikė prezidentui įgaliojimų juos įvesti. Visi pagal IEEPA įvesti muitai buvo panaikinti 2026 m. vasario 24 d. 00:00 val. D. Trumpas per kelias valandas po sprendimo paskelbė naują 10 proc. visuotinį muitų tarifą, kuris vėliau buvo padidintas iki 15 proc. Šįkart jis remiasi kitu teisės aktu — 1974 m. Prekybos įstatymo 122 straipsniu, leidžiančiu taikyti laikinus muitų tarifus iki 150 dienų laikotarpiui (tolesniam pratęsimui reikalingas JAV kongreso pritarimas). Vis dėlto ekspertai įspėja, kad ir šie pakaitiniai muitai remiasi gana trapiais teisiniais pagrindais, nes 122 straipsnis buvo skirtas spręsti mokėjimų balanso deficitų problemas, o ne įgyvendinti plačią prekybos politiką. Todėl, tikėtina, artimiausiu metu laukia nauji teisiniai ginčai. Vašingtono advokatų kontora K&L Gates surengė seminarą apie galimą jau sumokėtų muitų susigrąžinimą. Tai nėra oficiali informacija, tačiau gali būti aktuali: Impacts of the Recent US Supreme Court Decision on Trump's Emergency Tariffs HUB K&L Gates</p>	<p>SCOTUS White&Case LA Times</p>
<p>Kompensacijos. Po JAV Aukščiausiojo Teismo sprendimo dėl muitų, išlieka atviras klausimas dėl kompensacijų už sumokėtus maito mokesčius, kurį vis garsiau kelia demokratų partija. Skaičiuojama, kad neteisėtai surinkta muitų suma gali siekti iki 175 mlrd. USD. Niujorko valstijos gubernatore Kathy Hochul kreipėsi į JAV izdo sekretorių S. Bessentą, ragindama imtis priemonių, kad Niujorko valstijos gyventojams būtų kompensuotos išlaidos, kurias jie patyrė įvedus maitus. Ji rėmėsi Jeilio universiteto biudžeto laboratorijos atliktu tyrimu, pagal kurį vidutinė Niujorko šeima dėl muitų patyrė 1751 USD nuostolį. Visos valstijos mastu ši suma siekia 13,5 mlrd. USD. Panašius reikalavimus pareiškė ir Ilinojaus gubernatorius JB Pritzker bei Kalifornijos gubernatorius Gavin Newsom, atspindėdami platesnį restitucijos siekį. Be to, 26 Demokratų Senato nariai pristatė Tarifo gražinimo įstatymo projektą, pagal kurį JAV muitinė turėtų gražinti sumokėtus maitus, ypatingą dėmesį skiriant mažoms įmonėms, paveiktoms šių tarifų.</p>	<p>Niujorko valstijos gubernatorės ofisas New York Post Axios</p>
<p>Turizmas. 2025 m. turistų iš Kanados srautas sumažėjo ~4 mln. apsilankymų (~22 proc.), o kai kuriuose pasienio regionuose automobilių srautai per sieną sumažėjo iki 30 proc., todėl mažėja išlaidos viešbučiuose, restoranuose, mažmeninės prekybos vietose ir pramogų sektoriuje. Poveikį ypač jaučia stipriai nuo turizmo sektoriaus priklausančios valstijos, tokios kaip Niujorkas, Mičiganas, Vašingtono valstija, Florida, Kalifornija. Pastarojoje kanadiečių turistų sumažėjo ~18 proc.</p>	<p>CBS News Forbes AOL</p>

Technologijos, inovacijos, mokslas	
<p>DI. D. Trumpo administracija nurodė JAV federalinėms institucijoms nutraukti „Anthropic“ sukurtų dirbtinio intelekto (DI) sistemų naudojimą po kilusio ginčo dėl to, kaip ši technologija gali būti naudojama nacionalinio saugumo tikslais. Konfliktas kilo todėl, kad „Anthropic“ savo DI modeliuose išlaikė apsaugos priemones, draudžiančias tokius naudojimo būdus kaip masinis vidaus gyventojų stebėjimas ar visiškai autonominiai ginklai. JAV gynybos pareigūnai teigė, kad valstybės institucijos turėtų turėti teisę įsigyti technologijas naudoti bet kokiam teisėtam tikslui, tačiau „Anthropic“ atsisakė šiuos apribojimus panaikinti. Dėl to bendrovė buvo pripažinta rizika tiekimo grandinei federaliniams rangovams, o tai faktiškai užkirto kelią jos DI technologijų naudojimui dalyje JAV vyriausybės institucijų. JAV gynybos rangovai, tokie kaip „Lockheed Martin“ suskubo vykdyti Pentagono nurodymą, net jei šis draudimas gali būti panaikintas teisme. Vos po kelių valandų „OpenAI“ pranešė apie susitarimą su Pentagonu dėl savo dirbtinio intelekto technologijų teikimo slaptosioms tarnyboms, nes sutiko leisti Pentagonui naudoti savo technologijas savo nuožiūra.</p>	<p>Mayer Brown Reuters New York Times Reuters</p>
<p>„OpenAI“ pranešė, kad naujajame finansavimo etape iš investuotojų („Amazon“, „SoftBank“ ir „Nvidia“) surinko 110 mlrd. USD, skirtų tolesniam augimui finansuoti ir dirbtinio intelekto plėtrai skatinti. Dabar kompanijos vertė siekia 730 mlrd. USD. Šiuo sandoriu „OpenAI“ įsitvirtino vertingiausių pasaulio įmonių sąrašą kartu su „SpaceX“ ir „TikTok“ kūrėja „ByteDance“. Įmonė taip pat derasi su įvairiais Artimųjų Rytų valstybių turto fondais dėl tolesnių investicijų, todėl jos vertė dar gali kilti. „OpenAI“ duomenimis jos produktas ChatGPT dabar turi daugiau nei 900 milijonų aktyvių naudotojų per savaitę, o daugiau nei 50 milijonų žmonių už jos vartojimą moka.</p>	<p>New York Times</p>
<p>Susijungimas. SpaceX paskelbė įsigyjanti dirbtinio intelekto startuolį xAI, kurį įkūrė Elon Musk. Šis sandoris sukūrė vieną vertingiausių privačių technologijų įmonių pasaulyje. Po sandorio SpaceX buvo vertinama apie 1 trln USD, o xAI – apie 250 mlrd. USD, tad bendra naujos struktūros vertė siekia maždaug 1,25 trln USD. Susijungimas integruoja xAI dirbtinio intelekto modelius, tokius kaip Grok, su SpaceX kosmoso infrastruktūra, įskaitant raketas ir Starlink palydovinį tinklą. Pasak E. Musko, šio žingsnio tikslas – sukurti vertikaliai integruotą technologijų ekosistemą, galinčią teikti didelio masto DI paslaugas, įskaitant kosmose veikiančius duomenų centrus, kurie galėtų spręsti Žemėje esančių skaičiavimo infrastruktūrų energijos ir aušinimo ribojimus. Taip pat manoma, kad šis susijungimas sustiprins SpaceX pozicijas ruošiantis galimam rekordiniam pirminiam viešam akcijų siūlymui (IPO) vėliau 2026 metais.</p>	<p>BBC</p>
<p>Duomenų centrai. Spartus dirbtinio intelekto (DI) duomenų centrų plėtimasis JAV sukėlė elektros energijos paklausos ir kainų šuolį. Analitikų prognozėmis, duomenų centrai gali suvartoti 9–17 % visos JAV elektros energijos iki 2030 m., palyginti su dabartiniais 4–5 %, kas iš esmės prilygsta kelių didelių miestų metinei paklausai. Tokios įmonės kaip NextEra Energy planuoja iki 2035 m. pridėti 15–30 GW naujos gamybos pajėgumų – to pakaktų elektros energija aprūpinti ~22 mln namų. Dauguma naujų pajėgumų bus gaminama iš gamtinių dujų, keliančių susirūpinimą dėl išmetamųjų teršalų ir klimato tikslų. Tuo tarpu elektros kainos jau išaugo 6,3 % per metus, o ekspertai įspėja, kad kai kuriuose regionuose kainos gali šoktelėti 30–60 % iki 2030 m., jei tinklo plėtros išlaidos bus perkeltos vartotojams. Šis paklausos šuolis atskleidžia</p>	<p>Reuters</p>

kritinę problemą: JAV DI plėtrą vis labiau riboja elektros tiekimo galimybės, priversdamos tiek technologijų įmones, tiek politikos formuotojus skubiai ieškoti sprendimų.	
--	--

Energetika, transportas, klimatas	
<p>Saulės energetika. Pastebimas reikšmingas D. Trumpo aplinkos pokytis saulės energetikos atžvilgiu, nepaisant ilgametės prezidento kritikos atsinaujinančiai energetikai. Tokios figūros kaip Katie Miller (Stephen Miller, D. Trumpo vidaus politikos vadovo, žmona), Newt Gingrich, Kellyanne Conway ir Respublikonų partijos apklausų analitikas Tony Fabrizio viešai palaiko saulės energiją. Jie ją pristato ne kaip aplinkosaugos klausimą, o kaip svarbų veiksnį siekiant užtikrinti JAV konkurencingumą prieš Kiniją, dominavimui dirbtinio intelekto srityje, elektros tinklo patikimumui ir vartotojų elektros kainų mažinimui. Baltieji rūmai signalizuoja apie galimą saulės energetikos politikos peržiūrą. Sparčiai augant elektros paklausai ir rinkėjams susirūpinus aukštomis energijos kainomis, saulės energetika vis dažniau vertinama kaip būtina JAV strateginiams ir ekonominiams interesams.</p>	<p>Washington Post</p>
<p>CA-UK. Kalifornija ir Jungtinė Karalystė pasirašė klimato ir energetikos susitarimą, kuris apima tarpusavio investavimo skatinimą. Britų energetikos kompanija „Octopus“ pagal šį susitarimą numato investuoti 1 mlrd. eurų į švarių technologijų kūrimą ir diegimą Kalifornijoje. Susitarimas taip pat apima bendradarbiavimą vystant <i>cleantech</i> technologijas bei jas diegiant (švarios energijos technologijas, jūrinės vėjo energetikos technologijas, žemos anglies vandenilio gamybos technologijas, energijos saugojimo sprendimus, tinklo atnaujinimą ir efektyvumo didinimą). Numatomas bendradarbiavimas biologinės įvairovės, ekstremalių oro sąlygų atsparumo srityse. Susitarime akcentuojama, kad abi pusės siekia klimato neutralumo tikslų ir laikosi Paryžiaus susitarimo dvasios.</p>	<p>Kalifornijos gubernatorius</p>
<p>Konteineriai. JAV jūros konteinerių pervežimo kainos mažėja, nes konteinerių talpa viršija paklausą. Manoma, kad pervežimo tarifai bus 10–15 % mažesni nei praėjusiais metais. Ypač sumažėjo krovinių pervežimas iš Kinijos, Japonijos ir Pietų Korėjos. Tai iš dalies siejama su padidėjusiais muitais, todėl laukiama, kaip JAV Aukščiausiojo teismo sprendimas dėl dailies D. Trumpo nustatytų gali paveikti šių metų importo apimtis.</p>	<p>WSJ</p>
<p>Klimato kaita. JAV Aplinkos apsaugos agentūra vasario 11–12 d. panaikino 2009 m. priimtą vadinamąją „grėmės nustatymo išvadą“ (angl. <i>endangerment finding</i>) — pagrindinį Švaraus oro įstatymo (Clean Air Act) pagrindu atliktą mokslinį vertinimą, kuris sudaro teisinį pagrindą didžiajai daliai federalinės valdžios įgaliojimų reguliuoti taršą. Kadangi nuo pat pradžių ši išvada buvo susijusi su transporto priemonių emisijų reguliavimu, agentūra taip pat panaikino taisykles, skirtas mažinti automobilių ir sunkvežimių keliamą taršą. Būtent transporto sektorius yra didžiausias tiesioginių šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų šaltinis JAV. Aplinkosaugos organizacijos pažadėjo ginčyti šiuos sprendimus teismuose, todėl tikėtina, kad laukia ilgi teisiniai procesai.</p>	<p>NPR</p>

<p>Kuro ekonomija. Nacionalinė greitkelių eismo saugos administracija (National Highway Traffic Safety Administration (NHTSA)) paskelbė ketinanti peržiūrėti lengvųjų automobilių ir sunkvežimių kuro ekonomijos reikalavimus teigdama, kad dabartiniai tikslai yra nerealistiški. Pagal ankstesnės J. Bideno administracijos politiką, sunkvežimiai iki 2035 m. turėjo nuvažiuoti 35 mylias su vienu galonu kuro (miles per gallon), o tam reikėtų kasmet 10 % didinti kuro suvartojimo efektyvumą 2030–2032 metų modeliams ir 8 % didinti efektyvumą 2033–2035 metų modeliams. Šiuos tikslus dabartinės administracijos pareigūnai vertina kaip pernelyg sudėtingus pasiekti.</p>	<p>The Hill</p>
--	---------------------------------

<p>Maisto pramonė, žemės ūkis</p>	
<p>Dažikliai. JAV Maisto ir vaistų administracija (FDA) paskelbė apie papildomus veiksmus, kuriais siekiama padėti šalies maisto pramonei pereiti nuo naftos pagrindu pagamintų dirbtinių dažiklių prie alternatyvų, gaunamų iš natūralių šaltinių. Nuo šiol įmonės galės teigti, kad jų produktuose „nėra dirbtinių dažiklių“, jei juose nėra naftos pagrindu pagamintų dažiklių. Anksčiau įmonės paprastai galėdavo pateikti tokius teiginius tik tuo atveju, jei jų produktuose apskritai nebuvo pridėta jokių dažiklių – nei natūralių, nei kitokių.</p>	<p>FDA</p>
<p>Nac. saugumas. Žemės ūkio sekretorė Brooke Rollins ir karo sekretorius Pete’as Hegsethas pasirašė tarpusavio supratimo memorandumą, siekdami sustiprinti JAV Žemės ūkio departamento ir Karo departamento koordinavimą bendromis pastangomis „apsaugoti Amerikos dirbamąją žemę, žemės ūkį ir maisto sistemas nuo užsienio grėsmių“.</p> <p>Pagal susitarimą departamentai bendradarbiaus įgyvendinant USDA Nacionalinį ūkių saugumo veiksmų planą – iniciatyvą, pradėtą 2025 m. liepą, kuria siekiama pripažinti žemės ūkį svarbia nacionalinio saugumo dalimi ir apsaugoti jį nuo užsienio priešiškos veiklos. Kaip viena iš didžiausių grėsmių įvardijama tai, kad vis daugiau dirbamos žemės įsigyja užsienio subjektai, konkrečiai paminint Kiniją.</p>	<p>FeedStuff</p>
<p>Reorganizacija. JAV Žemės ūkio departamentas (USDA) šią vasarą pradeda agentūros reorganizaciją, įskaitant darbuotojų perkėlimą į penkis regioninius centrus visoje šalyje – Šiaurės Karolinos, Indianos, Misūrio, Kolorado ir Jutos valstijose. Reorganizacija inicijuota teigiant, kad darbuotojai bus perkelti arčiau aptarnaujamų bendruomenių. Tačiau kyla susirūpinimas dėl galimybių bendradarbiauti su Kongresu ir Vašingtono mieste įsikūrusiomis pramonės grupėmis. Tai atspindėjo ir pernai vykdytos viešosios konsultacijos rezultatai – didžioji dalis iš 14 000 gautų komentarų nepritarė šiam pokyčiui. Vis dėlto, šią savaitę paskelbta, kad USDA pagrindinis pastatas parduodamas – jame departamentas veikė nuo 1930-ųjų.</p>	<p>Feetstuffs</p>

Parengė: Lietuvos ambasada JAV, Lietuvos generaliniai konsulatai Niujorke, Čikagoje, Los Andžele.